

АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПІДСУМКАМИ 2005 РОКУ

Коваленко Є.В., Кальнова А.М.

У сучасних ринкових умовах розвитку економіки країни особлива увага повинна приділятися фінансово-економічному стану суб'єктів господарювання. Великий вплив на цей стан має збільшення або зменшення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Станом на 01.01.06 дебіторська та кредиторська заборгованості суб'єктів господарювання в цілому по Сумській області склали відповідно 2541,0 млн. грн. та 3455,2 млн. грн., і у порівнянні з початком 2005 року ці показники зросли відповідно на 7,4% та 2,1%.

Основні фактори, які призвели до збільшення заборгованостей, – це невідповідна платіжна політика підприємств по відношенню до покупців, збільшення обсягів продаж, неплатоспроможність та банкрутство частини покупців.

Не дивлячись на позитивний загальний фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування суб'єктів господарювання в цілому по області у 2005 році, який склав 248,7 млн. грн. прибутку, збиток становив 264,6 млн. грн., що на 1,3% більше порівняно з 2004 роком.

Основними факторами зниження прибутку підприємств, які в подальшому вплинули в цілому на фінансово-господарську діяльність області, є зменшення обсягів виробництва продукції окремих суб'єктів господарювання, збільшення собівартості продукції, значні суми амортизаційних відрахувань по основних фондах, які не використовуються у виробничій діяльності, реалізація продукції за цінами нижче собівартості, залучення кредитних ресурсів та якість самої продукції.

На позитивний фінансовий результат промислових підприємств в значній мірі вплинула прибуткова діяльність підприємств харчової промисловості та перероблення сільськогосподарських продуктів (158,5 млн. грн.), машинобудування (77,9 млн. грн.), металургії (23,3 млн. грн.); однак, збиткова діяльність підприємств по виробництву та розподіленню електроенергії, газу та води (-38,2 млн. грн.) відчутно погіршила загальний фінансовий результат роботи промисловості.

Взагалі, у 2005 році збитковими виявились 38,7% підприємств.

В процесі аналізу заборгованостей важливе значення мають динаміка, склад, причини та давність створення цих боргів. Особливо слід приділяти увагу заборгованості, по якій закінчується термін давності, в наслідок чого може бути вилучення з обороту відповідних коштів, які необхідні для життєздатності підприємства.

За видами економічної діяльності найвагомійші частки боргів підприємств області належать промисловості (64,4% - дебіторської та 66,2% - кредиторської заборгованості), оптовій та роздрібній торгівлі (21,1% та 15,8%).

У структурі поточної кредиторської заборгованості борги підприємств області підприємствам України становлять 80,1% (або 2766,3 млн. грн.), суб'єктам господарської діяльності інших країн – 19,9 % (або 689,0 млн. грн.).

Борги суб'єктів господарської діяльності інших країн (включаючи країни СНД) підприємствам області зросли на 28,0% проти попереднього періоду. При цьому слід відмітити суттєве зростання у 3,2 раза прострочених боргів підприємств країн СНД, зокрема Росії – у 4,1 раза.

Сьогодні особливої актуальності набуває проблема неплатоспроможності в умовах інфляції, коли відбувається знецінення грошей. Щоб підрахувати збитки підприємства від несвоєчасної оплати рахунків дебіторів, необхідно прострочену дебіторську заборгованість скоригувати з індексом інфляції за відповідний період.

Збільшення дебіторської та кредиторської заборгованостей, які використовуються у грошовому циклі діяльності суб'єктів господарювання, може стати однією з причин збиткової діяльності підприємств, зниження платоспроможності і вилучення з обороту відповідних коштів суб'єктів господарювання та в подальшому призвести до їх банкрутства.

Тому основними пропозиціями по приведенню дебіторської та кредиторської заборгованостей до оптимальних значень можуть бути: планування підприємствами обсягів виробленої та реалізованої продукції; зменшення періоду погашення дебіторської заборгованості; покращення якості продукції; підвищення ділової активності підприємств, пошук нових вигідних ринків збуту; вдосконалення розрахунків та своєчасне оформлення платіжних документів.